

מכות אוהב • אלדד מוריד את הכפפה השנייה

פרופ' ישראל אלדד קיבל לאחרונה, בניו יורק, את פרס "מגן ירושלים" ע"ש זאב ז'בוטינסקי. הפרס ניתן לאישים שהצטיינו בהגנה על זכויות העם היהודי. יחד עמו קיבלו השנה את הפרס אידה נודל והשגריר לשעבר שלמה ארגוב, שנפצע אנושות ע"י איש אש"פ בלונדון לפני חמש וחצי שנים. בין מקבלי הפרס בשנים קודמות: מנחם בגין, ביאטה קלרספלד, ג'ין קירקפטריק, נתן שרנסקי, יוסף ביגון והסנאטור המנוח הנרי ג'קסון. בשם חתני הפרס לשנת תשמ"ח ברח פרופ' אלדד. להלן נאומו:

כבוד מר אריק ספקטור, יו"ר קרן ז'בוטינסקי, כבוד חבר הנאמנים של הקרן, כבוד השופטים של הפרס, מורי ורבותי.

תורת ז'בוטינסקי וכלי כפפות. הסיכויים שתקבלו את תביעתי אינם גדולים יותר, אבל גם לא קטנים יותר, מאשר תביעתו של ז'בוטינסקי לפני חמישים, לפני שישים שנה, למדינה יהודית ולצבא יהודי, כשבארץ-ישראל היו אז, סך-הכל, מאתיים אלף יהודים. הוא לא נכנע לטוענים: אל תשתטה, פנטזיונר, אין סיכויים לזה. גם את זאת למדתי ממנו. ואני עושה זאת מתוך ידיעת גדולתה ושלוותה ומשמעותה של הגולה האמריקנית, וכמי שלומד ומלמד היסטוריה יהודית, אך לומד גם ממנה, אני רוצה להעיר את תשומת לבכם מכובדי ויקירי, לשני תאריכים קואינצידנטיים ומשמעותיים, על כל פנים מעניינים: הראשון ודאי ידוע לכולם: 1492, שנת גילוי אמריקה, היא גם שנת גירוש יהודי ספרד, משמע, חיסול גלות מפוארת ביותר. אינני רוצה לעסוק פה בהשערה שלא רק הרופא שירד ראשון מספינת קולומבוס היה מן האנוסים, כי אם אף קולומבוס עצמו היה ממוצא יהודי. לא אעשה זאת, כדי שלא תחשדו בי — הידוע כשובניסט ציוני — שבאתי להגיש תביעה לריבונות ישראלית על ארה"ב. עדיין לא. גם לא אתעכב על השערה שדון יצחק אברבנאל, מנהיג יהודי ספרד ויועצה הכספי של איזבלה, סייע בידי קולומבוס להשיג מימון למסע שלו. שוב, כדי שלא תחשדו בי ששר האוצר שלנו שלח אותי לתבוע בשם זה פיצויים כספיים

אני מקווה שאינני צריך להתנצל על השמעת דברי תודתי בעברית. אך מכיוון שכיבדתם אותי בפרס הנעלה שעל שמו של זאב ז'בוטינסקי, מן הראוי לפתוח בו גם בעניין זה של הלשון העברית. ז'בוטינסקי מספר באוטוביוגרפיה שלו על מדינאי צרפתי שאמר לו: "את הכל בציונות אני מבין. למה מדינה יהודית. למה בארץ-ישראל דווקא. ורק דבר אחד אינני מבין: למה עברית? והביא נימוקים רבים, כבדי משקל, נגד חידוש לשון קדומה וקדושה זו לצרכים מודרניים. ז'בוטינסקי ממש: חיפשתי תשובה מספקת, חיפשתי ולא מצאתי. והשכתי: "בכל זאת — עברית. למה? ככה!" הדיפלומט הרים את שתי ידיו כנכנע ואמר: "עכשיו אני מבין. אתם צודקים. אהבה שאין לה הסבר, היא למעלה מכל ההסברים". וסיפור נוסף מפי ז'בוטינסקי: כך הוא אומר: "תמיד תלבש כפפות לידך. מטעמי היגיינה, מטעמי נימוס, מטעמי אסתטיקה. תמיד כפפות לידך. להוציא בשתי סיטואציות: באהבה ובתגרה. אל אלה תיגש בלי כפפות". ולמה סיפרתי לכם זאת? כי הנה אני חייב עכשיו למלא אחר עצתו של מורי ורבי הדגול ולהוריד כפפות של נימוס. אלף, כי אני בא להביע את אהבתי לכם יהודי ניו-יורק ושאר ארה"ב. בית: אני בא גם לריב איתכם. בהיותי סטודנט בווינה, בשנת 1934, נפגשנו עם

נאום שובניסט יהודי

מאוצר ארה"ב. אך על קשר היסטורי ממשי אני רוצה להצביע, אם כי לא קשר מכוון, כמובן (ומי יודע דרכי ההשגחה העליונה?). עובדה היא: בעצם הימים שבהם נעקרו מאות אלפי יהודים מאדמת ספרד הזוהרת, לאחר מאות שנים של חיים משגשגים, נתגלתה אותה יבשת שבה עתידה היתה לקום גולה אדירה זו אשר שמה: יהדות ארה"ב. אין ניסוחו זאת מחייבי הגלות, כנוסח דוכנוב או סלו בארון? "השמש איננה שוקעת באימפריה היהודית שעל כדור הארץ... יהודים, אל דאגה, גורשו מספרד? מילא, נתגלתה אמריקה". ורק אנחנו, הציונים, מוותרים על אימפריאליזם יהודי זה וכשהחלה יהדות אירופה האדירה לשקוע בדם, אמרנו לאימפריה די, אמרנו: שבים הביתה, ציונה. לפינוי אירופה, לאבקואציה, קרא ז'בוטינסקי. לראות את הגלות כמציאות אכזיסטנציאלית, לפעמים גם פורחת, כמו ספרד וארה"ב. מילא, אבל מלחמה לנו בכל הרואים אותם כאסנציאלית ליהדות ולקיום היהודי. ומכאן לקואינצידנס שני. העם היהודי זוכר את תאריך השני בנובמבר 1917. שבעים שנה למתן הצהרת בלפור. אני מניח שרבים מבין האורחים פה גם יודעים שיש ליהדות ארה"ב חלק במאורע ההיסטורי החשוב הזה בתולדות הציונות. כאשר ציוני ארה"ב, וכראשם לואי

ז'בוטינסקי שובו ממסע בארה"ב. הוא היה עצוב מאד וסיפר לנו על בדידותו, אפילו בניו-יורק זו. שני מליון יהודים וכמעט לא-אחד שליבו ומוחו פתוחים לארץ-ישראל ולמלחמה על מדינה יהודית. היום, חמישים שנה לאחר מכן, אני יודע ומרגיש מה רבה המהפכה שהתחוללה מאז ביהדות האמריקנית. אהבה לישראל, למדינת-ישראל. אני מוריד, איפוא, כפפה אחת כדי לחבק אתכם, יהודים שבגלות ארה"ב, מחבק באהבה. אבל, אבל, אבל: כאשר תלמיד מובהק אני לרוחם הגדול זאב ז'בוטינסקי, שהאמת והכנות היו יקרים לו מכל, אינני יכול שלא להוריד גם את הכפפה מידי השנייה לקראת הסיטואציה הנוספת, המחייבת להכות בכס, אהובי. אני נחשב לציוני קיצוני, אבל המציאות תמיד יותר קיצונית, וגם האהבה והדאגה לארץ-ישראל, וגם לכס, מחייבת אותי לומר כפשות וכלי כפפות: לא די לנו באהבתכם. אנחנו קוראים לכם הביתה, לארץ-ישראל, לירושלים, לעלייה. הפרס של היום נקרא על שם ז'בוטינסקי כ"מגן ירושלים". אכן, הוא הגן עליה ב-1920. צה"ל המפואר שיחרר את כולה ומגן עליה היום. אבל למחר ולמחרתיים ירושלים זקוקה גם לכס. בטחונה ופריחתה — וגם פריחתכם הרוחנית — ופריחת עם ישראל, כרוכים בעלייה של גלות טובה ושופעת זו. זאת אני אומר לכם גם בשם

הסיכויים שתקבלו את
 תביעתי,
 שתעזבו את הגולה ותעלו
 ארצה,
 אינם גדולים יותר,
 אבל גם לא קטנים יותר,
 מאשר תביעתו של
 ז'בוטינסקי,
 לפני 60 שנה, למדינה יהודית
 ולצבא יהודי,
 כשבארץ-ישראל היו אז,
 בסך-הכל מאתיים אלף
 יהודים.
 הוא לא נכנע לטוענים:
 אל תשתטה, פנטזיונר,
 אין סיכויים למדינה.
 התוצאות הרי הן לפניכם.

זאב ז'בוטינסקי במדי הגדוד העברי: הפרס על-שמו ניתן בניו יורק...

מיליוני יהודים, אקטיב רוחני, נפשי, לוחם, מהמפעל הציוני, גם כפוטנציאל אדיר לעלייה. הרבה ז'בוטינסקים, טרומפלדורים, כן גוריונים נחנקו שם, אבדו לציונות. מיותר, כמובן, להסביר למה העליתי כאן והיום נושא טראגי זה, התנגשות היסטורית טראגית זו: אנו עומדים היום בסימן המאבק ההירואי של אחים רבים וכן טובים בארץ הקומוניזם על זכותם לחרות ולעלייה למולדתם היהודית. ואני מלא גאווה על הכבוד שנפל בחלקי להיות היום כאן שותף לפרס ז'בוטינסקי הניתן לאידה נודל שאין כמוה לשמש סמל לאותה הירואיות יהודית במאבק בבריה"מ. היא וחבריה ממחישים ממש את מה שז'בוטינסקי ראה כאופי נאצל, על כל מעצור ומיצר — תגר והדר. וזה מה שביקשה ממני אידה נודל, שנבצר ממנה להגיע, לומר פה. לא כולם שם קראו את כל כתבי ז'בוטינסקי או קיבלו דעותיו, אבל ממנו למדנו את הכבוד העצמי, את ה-דיגיטי כיהודים. תקוותנו, זו התקווה בה"א הידיעה: כאשר גברה אידה נודל, בעזרת העם היהודי בארץ ובגולה, גם גולה זו, על המיצר, כן יגברו האחרים וגאולת האמת תנצח. תודה לכולכם. ●

ישראל אלדד

בראנדייס הדגול, עשו רבות למענה אצל האדמיניסטרציה האמריקנית אותה שעה, כדי להסכים לאנגליה כמנדטור. משום מה נדחה פרסום ההצהרה בימים אחרים. ב"טיימס" הלונדוני היא התפרסמה בתשעה בנובמבר 1917. אך באותו עמוד ראשי של ה"טיימס", מתפרסמת כשכנות לידעה על ההצהרה, ידיעה נוספת, גם היא "קצת" חשובה: פרצה המהפיכה הקומוניסטית, הבולשביקים השתלטו על פטרוגרד הבירה, ממשלת קרנסקי הדמוקרטית נפלה. לנין תפש את השלטון. באותו יום עצמו שבו ניתנה הצהרת בלפור.

אם הקואינידנס הראשון, שנת 1492 כמאורע עולמי ומאורע יהודי, הוא בגדר אינצידנס גרידא, הרי קואינידנס זה, נובמבר 1917 הוא כבר בגדר אקצידנס, התנגשות, כי שתי תנועות אלו, הציונות והקומוניזם, התחרו זו בזו על נפש הנוער היהודי במזרח-אירופה: על נפש רבים וגם טובים ואידיאליסטים. כלי הרכב הציוני הוליך לגאולת העם היהודי במולדתו. כלי הרכב הקומוניסטי התיימר להוביל למהפיכה כלל-עולמית, גאולת-עולם. שתי התנועות זכו לדחיפה אדירה קדימה באותו שבוע ראשון של נובמבר 1917. מכחינתנו, הם נעו בכיוונים הפוכים. לא לשווא היה לנין חריף בהתנגדותו לציונות. הוא רצה בכשרון וברוח ההקרבה היהודית בשביל הרבולוציה שלו. היום גם ברור שפני הציונות לפני ארץ-ישראל היו שונות וטובות פי כמה אלמלא הרבולוציה שניתקה